

HE 3/2026 vp laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain ja rakentamislain muuttamisesta

YmV 5.3.2026

Kirsi Martinkauppi
Vastuullisuusjohtaja

Kuuluuko kaavamonopoli kunnalle vai Tukesille?

- Lähtökohtana on kuntien kaavamonopoli. Kunnalla on oikeus päättää, laatiiko se asemakaavan.
- Rakentamislaki mahdollistaa alueidenkäytöllisen tarkastelun sijoittamisluvalla silloin, kun rakentamishanke sijoittuu haja-asutusalueella.
- Jos kunta katsoo, että kaavaa ei ole tarpeen laatia, vaan rakennus voidaan rakentaa suoraan rakentamisluvalla ns. kaavoituksen valkoiselle alueelle, ei ole oikein, että Tukes voi edellyttää kaavan laatimista.
- Tämä ongelma ollaan nyt ratkaisemassa vain siltä osin kuin rakentamishanke liittyy puolustusvoimien lausunnon mukaisesti maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen rakentamiseen. Kaikkien muiden hankkeiden osalta kaavamonopoli kemikaaliturvallisuushupaa edellyttäviin hankkeisiin olisi jäämässä Tukesille.
- Asia voitaisiin korjata lisäämällä kemikaaliturvallisuuslain 20 §:ään toinen momentti ja rakentamislain 45 §:ään uusi kohta 11.
- Tästä huolimatta on tarpeen säätää maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamisluvasta.

Maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamisluvan osallistumis- ja valitusoikeus ei voi olla laajempi kuin kaavassa

- Lausunnolla olleen alueidenkäyttölain mukaan valitusoikeus kaavoja koskevista päätöksistä on kuntalain 137 §:n mukaisesti asianosaisilla ja kunnan jäsenillä.
- Kemikaaliturvallisuuslain mukaan Seveso III -direktiivin säätämä osallistuminen on tullut otetuksi huomioon asemakaavoituksella.
- On tarpeetonta säätää rakentamisluvan osana olevan sijoittamisluvan osallistumis- ja valitusoikeus kaavaa laajemmaksi.
- Seveso III -direktiivi mahdollistaa yleisön määrittelemisen kansallisesti, joten yleisö, jolla on valitusoikeus, voidaan määritellä puhtaan siirtymän sijoittamisluvan mukaisesti.
- SEUT 346 artiklaa voidaan soveltaa myös rakentamislain puolella: ei ole tarkoituksenmukaista jakaa ”yleisölle” tietoja, joiden ilmaiseminen olisi keskeisten turvallisuusetujen vastaista.
- Osallistumisessa voidaan noudattaa puhtaan siirtymän sijoittamislupaa vastaavaa laajuutta.

46 b § sijoittamisen edellytykset

4) **maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen** sijoittamisluvalla ei aseteta maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle sellaista kohtuutonta rajoitusta tai aiheuteta sellaista kohtuutonta haittaa, joka **maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen** sijoittamisluvalla asetettavia tavoitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä voidaan välttää.

- Vaarana, että ilman täydennystä joku lukee pykälän niin, että on täytettävä rakentamislain 44 – 46 §:n mukaiset sijoittamisen edellytykset, mikä ei liene tarkoitus

5) rakennuspaikka on sijainniltaan sellainen, että se mahdollistaa myös **tuotannon kannalta** tarvittavat varoalueet.

- ”Tarvittava” on terminä haastava, sillä se voi tarkoittaa hankkeeseen ryhtyvälle ja rakennusvalvonnalle eri asiaa.

1) Vaatimus yleiskaavan mukaisuudesta olisi hyvä poistaa, sillä poikkeamislupa kumottanee oikeudessa.

2) Kohta on tarpeeton, sillä se on päällekkäinen 12-kohdan kanssa ja kohta 12 on laajempi

Käsittelyn kiireellisyys, uusi 178 a §

Tässä laissa tarkoitettua maanpuolustuksellisesti tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamislupaa koskeva valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

- Tuomioistuimet käsittelevät monia asioina kiireellisinä ohi normaalin käsittelyjonon.
- Rakentamislaisissa ei ole muita kiireellisenä käsiteltäviä asioita.
- Maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamislupa on potentiaalinen hybridivaikuttamisen kohde, hanketta voisi kätevästi viivästyttää valituksilla.

Voimaantulo

- Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.
- Tämän lain 43 c, 46 b, 63 b, 67 a, 68 a, 75 a ja 179 b §:ssä säädettyä maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamislupaa sekä 186 a §:ssä säädettyä mahdollisuutta myöntää oikeus rakentamisen aloittamiseen ilman lainvoimaista poikkeamislupaa sovelletaan sellaiseen tuotantolaitokseen, jota koskevan rakentamislupahakemuksen käsittely on vireillä rakennusvalvontaviranomaisessa **tai tuomioistuimessa** tämän lain voimaan tullessa tai tulee vireille lain voimaantulon jälkeen.
- Voimaantulosäännöksessä on tärkeää ottaa huomioon parhaillaan tuomioistuimen käsiteltävänä olevat luvat.

RT RAKENNUS- TEOLLISUUS

Maa, jota rakennetaan hyvin, voi hyvin.